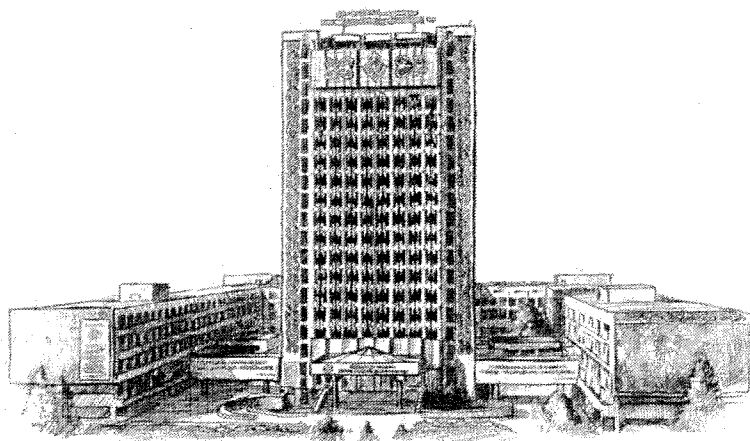

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ AL-FARABI KAZAKH
ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ NATIONAL UNIVERSITY

ХАБАРШЫ

ФИЛОЛОГИЯ СЕРИЯСЫ

ВЕСТНИК

СЕРИЯ ФИЛОЛОГИЧЕСКАЯ

BULLETIN

PHILOLOGY SERIES

6(158) 2015

ISSN 1563-0223
Индекс 75878; 25878

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

ҚазҰУ ХАБАРШЫСЫ

Филология сериясы

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ

ВЕСТНИК КазНУ

Серия филологическая

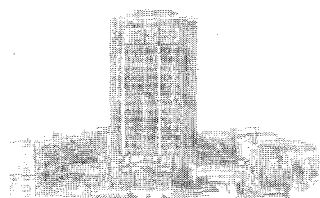
AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

KazNU BULLETIN

Philology series

№6 (158)

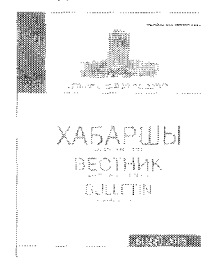
Алматы
«Қазақ университеті»
2015

ХАБАРШЫ

ФИЛОЛОГИЯ СЕРИЯСЫ №6 (158)

ISSN 1563-0223
Индекс 75878; 25878

25.11.1999 ж. Қазақстан Республикасының Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде тіркелген

Күзлік №956-Ж.

Журнал жылына 6 рет жарыққа шығады

ЖАУАПТЫ ХАТШЫ

Зуева Н.Ю. – ф. ф. к. доценті (Қазақстан)

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Абдимаңұлы Ө. – ф. ф. д. профессоры, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ (ғылыми редактор) (Қазақстан)

Есімова Ж.Д. – ф. ф. к. доценті, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ (ғылыми редактордың орынбасары) (Қазақстан)

Алкебаева Д.А. – ф. ф. д. профессоры, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ (редактор) (Қазақстан)

Алтынбекова О.Б. – ф. ф. д. профессоры, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ (редактор) (Қазақстан)

Таева Р.М. – ф. ф. к. доценті, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ (редактор) (Қазақстан)

Дадебаев Ж.Д. – ф. ф. д. профессоры, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ (Қазақстан)

Джолдасбекова Б.У. – ф. ф. д. профессоры, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, ҰҒА-ның корреспондент мүшесі (Қазақстан)

Гусман-Тирадо Рафаэль – ф. ф. д. профессоры, Гранада университеті (Гранада қ., Испания)

Жаң Жин Жин – ф. ф. д. профессоры, Пекин ұлттық орталық университеті (Пекин қ., Қытай)

Кибальник С.А. – ф. ф. д. профессоры, Орыс әдебиеті институты (Санкт-Петербург қ., Ресей)

Ковтун А.И. – ф. ф. д. профессоры, Университет Витаутаса Великого (Каунас қ., Литва)

Курдюмов В.А. – ф. ф. д. профессоры, Шет тілдер институты (Мәскеу қ., Ресей)

Мадиева Г.Б. – ф. ф. д. профессоры, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ (Қазақстан)

Сойлемез Орхан – ф. ф. д. профессоры, Ардахан университеті (Стамбул қ., Түркия)

Сулейменова Э.Д. – ф. ф. д. профессоры, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ (Қазақстан)

Хаяти Дивили – ф. ф. д. профессоры, Юнус Эмре институты (Анкара қ., Түркия)

Янковский Х. – ф. ф. д. профессоры, Адам Мицкевич атындағы университеті (Познан қ., Польша)

**КАЗАК
УНИВЕРСИТЕТІ**
Б А С П А У Й І

Ғылыми басылымдар бөлімінің басшысы

Гульмира Шаккозова

Телефон: +77017242911

E-mail: Gulmira.Shakkozova@kaznu.kz

Компьютерде беттеген:

Айгүл Алдашева

Жазылу мен таратулы үйлестіруші

Мөлдір Өміртайқызы

Телефон: +7(727)377-34-11

E-mail: Moldir.Omirtaikyzy@kaznu.kz

ИБ №9153

Басуға 11.12.2015 жылы қол қойылды.

Ішімі 60x84 1/4. Көлемі 28,5 б.т. Офсетті қағаз. Сандық басылыс.

Тапсырыс №4467. Таралымы 500 дана. Бағасы келісімді.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің

«Қазақ университеті» баспа үйі.

050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспа үйінің баспаханасында басылды.

© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2015

ФУНКЦИОНАЛДЫ ГРАММАТИКАНЫҢ НЕГІЗГІ ҰҒЫМЫ – КАТЕГОРИЯЛЫҚ ЖАҒДАЯТ ТУРАЛЫ

Функционалды грамматикада тіл деңгейі бірліктеріне талдау кешенді түрде жүргізіледі. Мұнда тіл деңгейлері арасындағы байланыс ортақ семантика заңдылықтары арқылы жүзеге асады. Айтушының сөз сөйлеу актілеріндегі айтатын пікірінің мазмұнын құрайтын әр деңгей элементтері жеке-дара емес, мағыналық тұтастықта алып талданатындықтан, бұл функционалды грамматиканың бір жағынан, деңгейлі (дәстүрлі) грамматикадан ерекшелігін көрсетсе, екінші жағынан, құрылымдық сипаты бойынша түрлі деңгейлі, басым сипатына қарай жүйелі-үйлестіруші грамматика деп аталуына негіз болады. Дәстүрлі грамматикада әр тіл деңгейі – фонетика, лексикология, морфология, сөзжасам, синтаксис жеке-жеке алынып, ондағы тілдік бірліктердің өзіндік ерекшеліктері жеке ашылып көрсетілетіндіктен, тілде ол жүйелі-саралаушы сипатқа ие болып келеді.

Қазіргі лингвистикада функционалды грамматиканың негізгі категориялары мен ұғымдары жалпы тіл ғылымында жан-жақты қарастырылуда [1, 2, 3].

Ал функционалды грамматика ұғымдарының қатарынан орын алатын категориялық ситуация ұғымы, жалпы тіл ғылымында жан – жақты қарастырылып келеді. Соңғы жазылған шетелдік және Отандық ғылыми әдбиеттерде категориялық жағдаят туралы жиі жазыла бастады [4, 5, 6]. Олардың қатарына жалпы тіл ғылымындағы, сондай-ақ орыс және басқа тілдермен салыстыра зерттелінген А.В. Бондарко [4].

А.В. Бондарко функционалды грамматиканы функционалды-семантикалық өрістер теориясына негіздеп қарастырды. А.В. Бондарко «функционалды-семантикалық категория теориясы, функционалды-семантикалық өріс, категориялық жағдаят» деп аталатын «триада» принципін қолдану арқылы функционалды грамматиканың негізгі ұғымдары мен категорияларын анықтап берді.

Функционалды-семантикалық өріс дегеніміз – тілдік жүйедегі әр алуан тілдік бірліктердің уақытқа немесе кеңістік, сын-сапалық, сан-мөлшер ұғымдарына, сондай-ақ олардың мағыналық-мазмұндық жиынтығы – таным мен ұғымның жеке-ліктен жалпылыққа, қарапайымнан күрделіге бағытталған кешенді сипаты.

Әлкебаева Д.А.
**Функционалды
грамматиканың негізгі ұғымы –
категориялық жағдаят туралы**

Бұл мақалада функционалды грамматиканың негізгі зерттейтін нысаны категориялық жағдаят туралы қарастырылады. Жалпы ғылымындағы категориялық жағдаят туралы берілген ғылыми концепцияларды тереңдетіп қарастыру арқылы ғылыми тұжырым жасау көзделінді. Бұл мақалада сөз сөйлеудегі категориялық жағдаят функциясын анықтау қарастырылған. Функционалды грамматика тілдік дәстүрлі жүйесінің негізін нысанаға ала отырып, сөйлеу процесінде сөйлеу актілері бойынша категориялық жағдаят қандай функцияға қарады немесе атқарып тұр деген мәселені тануға, соны оқып-үйренуге, меңгеруге талап қояды. Сондықтан категориялық жағдаят жасауын тілдік бірліктердің функционалды-семантикалық өрістері маңызды ашу мен оның түрлерін анықтау басты міндет ретінде алынады.

Түйін сөздер: категориялық жағдаят, функция атқару, тану болмыс, әлеуетті функция, функционалды-семантикалық өріс, семантикалық жағдаят.

Alkebaeva D.A.
**About a categorial situation
as main object of functional
grammar of the Kazakh language**

In the present article the problem of a categorial situation of functional grammar of the Kazakh language as main object of the science study of the phenomenon of functions is considered. By means of profound consideration of scientific concepts about a categorial situation of functions, scientific assumptions of word creation of the person are made. The author emphasizes that feature of functional grammar of the Kazakh language consists in the complex and integrating approach in which are taken as a basis the analysis of CS is closely connected with studying of speech activity of speaker (writer). Concrete options of the analyzed standard situations (in particular, temporal, personal, modal) participate in formation of semantic structure of the text as whole. The linguistic analysis in such approach is directed on studying of interaction of elements of different levels on a functional basis. The analyzed unities integrate elements of different levels (within morphology, syntax, in the sphere of front lexicon).

Key words: a categorial situation, knowledge, life, functioning, potential function, it is functional – a semantic field, a linguistic situation.

Алкебаева Д.А.
**О категорильной ситуации
как основном объекте
функциональной грамматики
казахского языка**

В настоящей статье рассматривается проблема категорильной ситуации функциональной грамматики казахского языка как основного объекта науки, изучающей феномен функций. Посредством глубокого рассмотрения научных концепций о категорильной ситуации, выдвигаются научные предположения о словотворчестве человека. Автор подчеркивает, что особенность функциональной грамматики казахского языка заключается в комплексном и интегрирующем подходе, при котором за основу берутся анализ КС, связан с изучением речевой деятельности говорящего (пишущего). Конкретные варианты анализируемых типовых ситуаций (в частности, темпоральных, персональных, модальных) участвуют в формировании семантической структуры текста как целого. Лингвистический анализ при таком подходе направлен на изучение взаимодействия элементов разных уровней на функциональной основе. Анализируемые единства интегрируют элементы разных уровней (в области морфологии, синтаксиса, в сфере строевой лексики).

Ключевые слова: категорильная ситуация, познание, функционирование, потенциальная функция, функциональное семантическое поле, лингвистическая ситуация.

Функционалды грамматиканың бұл түрі түрлі тілдік дейгейлерге жататын бірақ семантикалық функциялары бойынша біріктірілген құралдарды бір жүйеде қарастырады. Функционалды грамматиканың пәні болып функция жүйесіндегі тілдің грамматикалық құрылысы табылады, сонымен бірге оның қоршаған орта элементтерімен өзара байланысы кезіндегі қызметі де функционалды грамматиканың негізгі зерттеу нысаны саналады. Функционалды грамматиканың негізгі ерекшелігі грамматикалық бірліктер, лексика мен контекстің, тілдік құралдардың қызмет жүйесінің өзара байланысын түсіндіруге бағытталуында болып табылады.

Функционалды грамматика мұндай құрылымдық құбылыстарды тереңірек зерттейді, осы саланың тағы бір ерекшелігі – оның тілдің үлгісін құрастыру емес, коммуникативті жағдаятты түсіндіруінді басты ұстаным етіп алады. Функционалды грамматиканың негізгі ұғымдарының бірі – категориялық жағдаят. Соңғы жылда жазылған шетелдік және отандық лингвистикалық әдебиеттерде категориялық жағдаятқа қатысты қарастырылған еңбектер еңбектер жиі жазыла бастады [6, 7]. Категориялық жағдаят шындықтың бір көрінісі жағдаят, факт, т.б. Жалпы алғанда сөздің экстралингвистикалық референті болып саналады.

Ал дәстүрлі грамматикада грамматикалық категориялар қарастырылып, грамматикалық мағына беретін грамматикалық формалар жеке дара түрде талдауға түседі, категориялық жағдаят қарастырылмайды.

Функционалды грамматиканың негізгі ұғымдарының бірі категориялық жағдаят екені айтылды. Жалпы ғылыми деректер негізінде «жағдаят» туралы түсініктер XX ғ. 70-жылдарында Ленинградтағы лингвистикалық зерттеулерді етіс категориясының валенттілігіне қатысты еңбектерде айтыла бастады. Осы зерттеулерде етістікті сөйлемдердің ұғымдық мәнін ашудағы жағдаяттың қатысы арқылы қарастырылған болатын. Категориялық жағдаят функционалды грамматикада басқа ұғымдары сияқты маңызды роль атқарады.

Категориялық жағдаят функционалды-семантикалық өрістің тілдегі көрінісі болып табылады. Функционалды грамматиканы зерттеген орыс ғалымы Бондарко А.В. категориялық жағдаятты жеке теория ретінде қарастырады да, оны функционалды-семантикалық өріс теориясының ары қарай дамуы деп сипаттайды. Автор категориялық жағдаятты «1. айтылым арқылы берілетін жалпы сигнификативті (семантикалық) жағ-

даяттың бір аспектісін білдіретін; 2. белгілі бір семантикалық категорияға және функционалды-семантикалық өріске жататын мағыналық құрылым» деп көрсетеді.

«Категориялық жағдаят – белгілі бір грамматикалық формаға «берік қатып қалмаған» мазмұндық құрылым» деген ғылыми түсінік арқылы қорытындылауға болады. Ол айтылымның түрлі элементтерімен, айтылымның өзімен тікелей байланысты, яғни айтылымның жағдаяттық сипаттамаларын білдіреді. Бұл жерде сөйлеушінің сөзімен берілген ақпараттың тыңдаушыға дұрыс жетуі, тыңдаушының сөйлеушінің сөйлеудегі мақсатын дұрыс түсінуіне назар аударылады. Сөйлеушінің сөзі мағынасы айтылымның тек вербалды фрагменттері арқылы ғана берілмейді, ол сонымен қатар жағдаяттық ақпаратқа энциклопедиялық ақпаратқа, сөйлеуші мен тыңдаушының біліміне де негізделеді. Ақпаратты қабылдау әр жеке тұлғада түрліше болады, себебі қабылдаушы адам өзінің қайталанбас ішкі дүниесімен ерекшеленеді. Жеке тілдік тұлғаның білімі мен тәжірибесі, болмыс туралы ойлауы мен сезіну қабілеті, сондай-ақ тәрбие мен білім ерекшелігі, белгілі бір әлеуметтік орта мен қоғамда, тілге ретінде, дүниетанымының қалыптасу ерекшелігі, т.с.с. сөз сөйлеуде түрлі ситуацияда айқын көрініп отырады.

Категориялық жағдаят туралы айтқанда мазмұндық қағиданы басты назарға алу керек. Категориялық жағдаят белгілі бір грамматикалық формаға беріліп қойылмаған, ол толық сөзде, сондай-ақ жеке тілдік құралдардан да тұруы мүмкін. Сөйлеушінің категориялық доминанты категориялық жағдаяттардың өзара байланысты кешенін түзеді.

Ақпаратты алушының мәтіндегі мазмұндық әрі эмоционалды ақпаратты толығымен түсіну үшін білімді болғаны және эстетикалық тұрғыдан қабылдай алуы қажет. Сөйлеуші мен тыңдаушының, жазушы мен оқырманның, адресанттың адресаттың энциклопедиялық ақпараты, жағдаяттық ақпараты және білімі барлық жағдайда сәйкес келе беруі де бермеуі де мүмкін.

Сөйлеу негізінде тілдік бірліктер негізгі ақпараттық мазмұнын беретін бөлігін категориялық жағдаятқа жатқызылады.

Категориялық жағдаятты бірнеше топқа бөліп те қарастырады. Олар «жалпы жағдаят», «жекелеген жағдаят» деп 2-ге бөлінеді.

«Жалпы жағдаяттың» құрамында:

а) модальдылық (іс-әрекеттің айқындығы);

ә) таксистік (бір мезгілде бірінен соң бірі өтетін екі оқиға); в) темпоралдылық

ті аспектуалдылық, а) жақтылық (белгілі бір жақ) категорияларының семантикалық элементтерімен өзара байланыста беріледі.

«Жекелеген жағдаяттың» құрамына:

а) семантикалық категорияны білдіретін фактор;

б) нақты сөйлеу сәтіне байланысты сигнифика- мағынасының белгілі бір аспектісін көрсет-

кі құрылымында етістік болады; в) жағдаят- тың сөз сөйлеуші түрлі тілдік деңгейлер-

мененеді.

Категориялық жағдаятта бір ұғымға топтас-

қан тілдік бірліктер арқылы талдап тү-
сіндіріледі. Мысалы, субъекті өзінің та-
биғатын өзіндік бітім-болмысын, қы-
мылын көреді, ойлайды, сезінеді. ҚЖ
сәтіне өзгеріс енгізеді.

Сөйлеу сәтіндегі баяндалып отырған

сөз өз танымы арқылы баға береді, мақ-
сатын анықтайды, ниетін білдіреді. Сондықтан, темпоралдылық ұғым

категориялық ұғымға ауысады немесе

мән мен себеп-салдарлық ұғымға да

өткізіледі. Адамдық фактор функционал-
дылық өрісті тудырса, категориялық

өрісте қолданылған тілдік бірліктердің

арқылы өтуіне ықпал ететіндіктен, катего-
риялық жағдаят функционалды семантикалық

ұғымның жалғасы деп айтылады.

Сондықтан категориялық жағдаят жалпы тіл

функционалды грамматиканы тиісті

түрде қалыптастыруға зор көмегін

береді. Функционалды тіл білімі тіл табиғатын

тиісті түрде зерделеу адамдардың қарым-қа-
ланыстың белгілі бір хабарды жеткізуде қолда-
нылатын грамматикалық бірліктердің

арқылы өзара әр түрлі тіл деңгейлі

қатынастың қызметі жағынан өзара байланысы

арқылы қатынастың сияқты т.б. мәселелерді

тиісті түрде көрсетті.

Функционалды грамматиканың негізгі те-
ориялық сөйлеу теориясына қатысты қарас-
тырылуы тілдің функционалды тұрғыдан

қарастырылуының ерекшелігі – сөйлеу барысында

қолданылатын тілдік құралдардың қызметі ситу-
ациялық бір ортақ ұғым мен катего-
риялық қатынастың негізге ала отырып,

қатынастың анықталуын айқындау. Құрылымдық

түрде тілдік бірліктердің жасалу жолда-
ры анықталып, әр сөз табына қатысты қа-
ланыстың белгілі категория-
лық формалары айқындалды.

Функционалды грамматикада сөйлеу кезін-
дегі адамдық фактордың ақыл-ойы, танымы әр
түрлі деңгейлік тұлға бірліктердің динамикалық
аспектіде қолданысқа енген тілдік бірлікті жеке
алып, функционалды семантикалық өрісте бел-
гілі мағыналық тұтастыққа біріктіре отырып,
көп жүйелілік талдау әдісімен кешенді түрде қар-
астырылады. Дәстүрлі грамматикада есім сөз-
дер немесе үстеу, етістіктің шақ категориялары
жеке сөз табына бөлініп қарастырылады. Функ-
ционалды грамматикада әр сөз табына жататын
тілдік бірліктер белгілі бір ұғымның аясына
топтастырылып, бір мағыналық тұтастық құрай
отырып, көпжүйелі талдауға негізделеді.

Функционалды грамматика мен құрылым-
дық грамматиканың өзіндік ерекшеліктерімен
қабат, ұқсас жақтары да көп. Бір еңбектерде тіл-
дік функционалды қырын зерттеу барысында
оның таза функционалдық жағы басым сипатта
болса, екінші бір еңбектерде құрылымдық сипа-
ты басымдыққа ие болып жатады.

Функционалды грамматика тілдік жүйе мен
оның элементтерінің қалай, не үшін қызмет ете-
тінін айқындауды мақсат етеді; тілдік бірлік-
тердің сөйлеудегі қолданыс әлеуетін оны жүзеге
асыратын ортамен байланыста қарастырады; әр
түрлі тіл деңгейі бірліктерінің қызметі жағы-
нан өзара байланысы мен өзара әрекеттестігі
бір мағыналық тұтас жүйе бойынша айқындала-
ды. Ал, дәстүрлі грамматикада грамматикалық
категориялар қарастырылып, грамматикалық
мағына беретін грамматикалық формалар же-
ке-дара зерттелінеді, ал тілді зерттеудің функ-
ционалды бағыты «мазмұннан формаға қарай»
бағытта мазмұнды беруге қатысатын тілдік бір-
ліктердің қолданысы кешенді түрде талдауға
түседі. Мазмұнды жеткізу үшін тілдік жүйеден
алынған бірліктер семантикалық өріс түзеді.
Тілдік бірліктер өріске семантикалық функция-
ның ортақтығы негізінде бірігеді. Жалпы линг-
вистика ғылымының барлық саласы сияқты
функционалды грамматиканың негізгі ғылыми
базасы, ғылыми-теориялық негізі, басты-басты
терминологиялық аппараты, бірегей ұғымдары
мен категориялары бар. Функционалды грамма-
тиканың ғылыми теориялық базасының басым-
дылығын айқындау осы саланың негізгі ғылыми
концепциялары ұзақ сағылы даму үрдісін бірте-
бірте қалыптасқанын дәлелдейді.

Сонымен, функционалды грамматиканың
негізгі қарастыратын нысаны –сөз сөйлеу ке-
зіндегі ситуацияның негізінде қолданылатын әр
түрлі деңгейдегі тілдік бірліктердің қызметі көп-
жүйелілік талдау арқылы анықталады. Сондықтан

осы саланың негізгі ұғымдары бір-бірімен өзара әрекеттесіп, байланыста болады. *Күшті ақын өзгелерді өзіне еріксіз еліктетеді, соңынан шәкірт ертеді; әдебиет жүзіне жаңа жол (шол) ашады (Ж. Аймауытов).* Осы жерде баяндалып отырған оқиғаның жалпы болмыстық бейнесі мезгіл ұғымы арқылы анықталып тұр. Сөйлемдегі еліктетеді, ертеді, жол ашады дегенде уақыт категориялары темпоралдылық және таксистік ұғымды қатар береді. Сөйлемдегі етістіктер біріншіден темпоралдылық уақыт ұғымын береді. Екіншіден, етістіктер бір мезгілде оқиғалардың өзара қарым-қатынасы абстракты түрде мағыналы тұтастық құрай отырып, таксистік ұғымды береді. Ол болмыстың адам санасында қалыптасқан немесе қалыптасуға тиісті бейнесін нақтылауға қатысты мезгілдік ұғыммен топтасырылып анықталады. Таксис ұғымы функционалды грамматиканың басқа категорияларымен де өзара әрекеттесіп жатады. Кез келген оқиға,

құбылыс динамикалық әрекетке белгілі орта уақытта қимыл арқылы өтеді. Функционалды грамматиканың бір ұғымы екінші бір ұғым – категориямен де байланысып жатады. Мысалы: *Осы сөзді айтып күліңкіреп, көзін ерке мысмай сығырайтыңқырап сипап, Шолпан Әзілбайға қарады (М. Жұмабаев).* Осы жерде таксистік ұғым аспектуалдық категориясымен астық жатыр.

Уақыт категориясына жататын темпоралдылықты білдіретін тілдік құралдар таксис ұғымымен немесе аспектуалдылық категориясымен байланысып жатса да оларды анықтайтын тілдік бірліктердің арасында нақты шек жоқ.

Функционалды грамматикада тіл сөйлеу деңгейінде (речь), динамикалық аспектіде растырылады. Мұнда тілдік бірліктер мен жүйесінің сөйлеудегі қызметі, тілдік бірліктердің қолданылуы сөйлеу жағдаятымен, контекспен бірлікте алып зерттелінеді.

Әдебиеттер

- 1 Байтұрсынов А. Тіл тағылымы. – Алматы, 1992. – 448 б.
- 2 Жұбанов Қ. Қазақ тілі жөніндегі зерттеулер. – Алматы: Мемлекеттік тілді дамыту институты, 2010. – 608 б.
- 3 Аманжолов С. Қазақ әдеби тілі синтаксисінің қысқаша курсы. – Алматы, «Санат», 1994. – 320 б.
- 4 Бондарко А. В. Проблемы функциональной грамматики. Полевые структуры. – СПб.: Наука, 2005.
- 5 Қазақ тілінің функционалды грамматикасы. – Алматы: ЖШС «Ануар-КЗ», 2010. – 720 б.
- 6 Қазақ тілінің функционалды грамматикасы / Жауапты редактор М. Малбақов. – 1-кітап. – Алматы: Дайк-Пресс, 2011. – 808 б.
- 7 Кравец Т. В. Категориальная ситуация немецкого прощания (ABSCHIED) в свете теории / Филологические вопросы теории и практики. – Тамбов. – 2014. – 12 (42), в 3 ч. – Ч. 1. – С. 101-1067.
- 8 Әлкебаева Д. А. Қазақ тілінің функционалды грамматикасы. – Алматы: Қазақ университеті, 2013. – 178 б.

References

- 1 Baytursinov A. Til taghi'li'mi'. – Almati', 1992. – 448 b.
- 2 Jubanov Q. Qazaq tili jo'nindegi zerttewler. – Almati': Memlekettik tildi dami'tw i''nsti''twi', 2010. – 608 b.
- 3 Amanjolov S. Qazaq a'debi'' tili si''ntaksi''sining qi'sqasha kwrsi'. – Almati', «Sanat», 1994. – 320 b.
- 4 Bondarko A. V. Problemi' fwnkci''onal'noy grammati''ki''. Polevi'e strwktwri'. – SPb.: Nawka, 2005.
- 5 Qazaq tilining fwnkci''onal'di' grammati''tkasi'. – Almati': JShS «Anwar-KZ», 2010. – 720 b.
- 6 Qazaq tilining fwnkci''onal'di' grammati''tkasi' / Jawapti' redaktor M. Malbaqov. – 1-kitap. – Almati': Dayk-Press, 2011. – 808 b.
- 7 Kravec T. V. Kategorial'naya situaciya nemeckogo proshchaniya (ABSCHIED) v svete teorii / Filologicheskije voprosy teorii i praktiki. – Tambov. – 2014. – 12 (42), v 3 ch. – CH. 1. – S. 101-1067.
- 8 A'lkebaeva, D. A. Qazaq tilining fwnkci''onal'di' grammati''tkasi': – Almati': Qazaq wni''versi''teti, 2013. – 178 b.

МАЗМҰНЫ – СОДЕРЖАНИЕ

1-бөлім Раздел 1 Әдебиеттану Литературоведение

Сабельник С.А.	
Степифика философского интертекста в романе Ф.М. Достоевского «Идиот»	4
Ахмедханова С.А.	
Концепция характера в пьесе Артура Миллера «Последний Yankee»	10
Шығенбаев П.	
Шытыс халықтары әдебиетіндегі ортақ сарындар	16
Джамбайұлы С.	
Қызыл-жыраулар поэзиясындағы дін негіздері	22
Джамбаев Ж.Д., Мұсалы Л.Ж.	
III Мұртазаның «Қызыл жебе» романындағы көркемдік шындық	28
Бегимбеков Т.У., Солтанаева Е.М.	
Поэтические функции персонажей без «орнаментума» в поздней прозе О. Бокеева	34
Ахметов А.Ж.	
Послечи слова в поэтической культуре жырау	40
Ахмедбаев К., Акбердиқызы У.	
«Устная теория» Парри-Лорда: позитивная критика	52
Ахметова Қ.Т., Үсеева Б.	
Ақын Орда дәуірі әдебиетіндегі қисса-дастандар және «Хұсрау Шырын» дастаны	58
Ахметова А.Е., Джусисова А.А.	
Экзистенциальное изображение темы любви как страдания в стихотворении «Когда читала ты мучительные строки...» А.А. Фета	64
Ахмедбаева Г.Н.	
О Бөкейдің «Сайтан көпір» повесіндегі мифтік танымның көркемдік-идеялық қызметі	70
Ахметова Ж.Х.	
Особенности жанра трилогии в творчестве И.П.Шухова	76
Ахмедеева Н.К., Таттимбетова Ж.О.	
Философско-нравственные основы личности в творчестве А.И. Солженицына	82
Ахметбаев Ш.А.	
Қызыл кезеңнің көркем шежіресі	88

2-бөлім Раздел 2 Тіл білімі Языкознание

Ахмед Cetin	
Meaning of some turkish idioms that contain the name of Allah	94
Ахмедбаева Д.А.	
Функционалды грамматиканың негізгі ұғымы – категориялық жағдаят туралы	100
Ахметанова Қ.Ә., Алиярова Л.М.	
Қазақ тіліндегі терминжасам мәселелері	106
Ахметова А.Н.	
Сравнительная характеристика согласных фонем / (л), т (м), п (н) в казахском, турецком и узбекском языках	112
Ахмедбаев С.Р.	
Тілдік жүйенің арсалдық срекшеліктері мен ортақ белгілерін айқындаудағы ортағүркі жазба ескерткіштерінің рөлі	116
Ахмедқұлова Р.Н., Доскеева Б.Ж.	
Сөз тіркесі жүйесінің қалыптасуы және оның нормалық сипаты	122
Ахмедбаева Н.Ж., Есимова Ж.Д., Бекисева Р.М.	
Anthropocentrism as a new direction of modern linguistic paradigm	128